

AET2

Asian and Middle Eastern Studies Tripos, Part II

Tuesday 06 June 2017 9 to 12.00 pm

Paper MES33

Advanced Hebrew Language

*Candidates offering **one** section only must answer **all** questions in that section.*

*Candidates studying **both** Pre-Modern Hebrew and Modern Hebrew must offer **one** language question from questions 1-3 and **one** specified text question from questions 4-5 in **Section A** and **one** language question from questions 6-7 and **one** specified text question from questions 8-9 in **Section B**. All questions carry **equal** marks.*

*Write your number **not** your name on the cover sheet of **each** answer booklet and on the **second copy** of the question paper provided. **Tie** the second copy of the question paper **in** your answer booklet.*

STATIONERY REQUIREMENTS

20 page answer booklet

Rough Work Pad

SPECIAL REQUIREMENTS TO BE SUPPLIED FOR THIS EXAMINATION

Second copy of the question paper

You may not start to read the questions printed on the subsequent pages of this question paper until instructed to do so.

SECTION A (Pre-Modern Hebrew)

1. Discuss the verbal system of Rabbinic Hebrew in relation to that of Biblical Hebrew, taking into account both the inventory of stems as well as relevant morphological developments [20 marks].
2. Discuss the problem of the emergence of Rabbinic Hebrew, making sure to include on your discussion a consideration of the nature of its relationship to Biblical Hebrew [20 marks].
3. Discuss the different traditions of Rabbinic Hebrew, including the major problems involved in its transmission [20 marks].

4. Translate the following **seen** passage into **English** and comment as indicated below [20 marks].

עֵרַק שְׁנִי

א בְּרֵאשׁוֹנָה, כָּל מִי שְׁרוּצָה לְתָרוּם אֶת הַמְזֻבַּח, תּוֹרֵם; וּבְזִמְנָא שֶׁהֵן מְרַבִּין, רְצִין וְעוֹלִין בְּכַבֵּשׁ, וְכָל הַקּוֹדֵם אֶת חֲבֵרוֹ בְּאַרְבַּע אַמּוֹת זָכָה. וְאִם הָיוּ שְׁנֵיהֶם שְׂוִין, הַמְּנִיחַ אוֹמֵר לָהֶם: הַצְּבִיעוּ;

וּמָה הֵן מוֹצִיאִין? אַחַת אוֹ שְׁתֵּים, וְאִין מוֹצִיאִין אֲגָדֵל בְּמִקְדָּשׁ. ב מַעֲשֵׂה שֶׁהָיוּ שְׁנֵיהֶם שְׂוִין וְרְצִין וְעוֹלִין בְּכַבֵּשׁ, וְדַחַף אֶחָד מֵהֶן אֶת חֲבֵרוֹ, וְנָפַל וְנִשְׁבְּרָה רַגְלוֹ. וְכִיּוֹן שָׂרְאוּ בֵּית דִּין שְׂבָאִין לְיַדֵּי סַכְנָה, הַתְּקִינוּ שֶׁלֹּא יִהְיוּ תוֹרְמִין אֶת הַמְזֻבַּח אֶלֶּא בַּפִּיס. אַרְבַּעַה פִּיסוֹת הָיוּ שָׁם, וְזֶה הַפִּיס הַרְאִישׁוֹן.

ג הַפִּיס הַשְּׁנִי – מִי שׁוֹחֵט, מִי זוֹרֵק, מִי מְדִשֵּׁן מְזֻבַּח הַפְּנִימִי, וּמִי מְדִשֵּׁן אֶת הַמְּנוֹרָה, וּמִי מַעֲלָה אֲבָרִים לְכַבֵּשׁ: הָרֹאשׁ וְהָרֶגֶל, וְשְׁתֵּי הַיָּדַיִם, הָעֵקֶץ וְהָרֶגֶל, הַחֲזוּה וְהַגֵּרָה, וְשְׁתֵּי הַדְּפָנוֹת, וְהַקְּרָבִים, וְהַסֵּלֶת, וְהַחֲבֵתִין, וְהַיָּיִן. שְׁלֹשָׁה עָשָׂר כְּהֻנִּים זָכוּ בוֹ. אָמַר בֶּן עֲזַאִי לְפָנֵי רַבִּי עֲקִיבָא מִשּׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: דֶּרֶךְ הַלּוֹכוֹ הִיא קָרֵב.

(Mishna Yoma 2:1-5)

Q: How is this passage related to the general theme of the tractate? Identify and discuss **five** different features in this passage that are typical of Rabbinic Hebrew. In your list, you may cite the absence of a typical Biblical Hebrew feature.

(TURN OVER)

5. Translate the following **seen** passage into **English** and comment as indicated below [20 marks].

פרק חמישי

הוֹצִיאוּ לוֹ אֶת הַכֶּף וְאֶת הַמַּחֲתָה, וְחָפַן מְלֵא חֲפָנָיו וְנָתַן לְתוֹךְ א
הַכֶּף: הַגָּדוֹל לְפִי גָדְלוֹ, וְהַקָּטָן לְפִי קָטְנוֹ; וְכֹךְ הָיְתָה מִדְתָּהּ.
נִטַּל אֶת הַמַּחֲתָה בְיַמֵּינוּ וְאֶת הַכֶּף בְּשִׁמְאָלוֹ. הָיָה מְהֵלֵךְ
בְּהִיכָל, עַד שְׁמַגִּיעַ לְבֵין שְׁתֵּי הַפְּרָכוֹת הַמְבַדִּילוֹת בֵּין הַקֹּדֶשׁ
וּבֵין קֹדֶשׁ הַקֹּדְשִׁים; וּבִינְיָהֶן אִמָּה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: לֹא הָיְתָה
שָׁם אֵלָּא פְּרָכָת אַחַת בְּלִבָּד, שְׁנַאֲמְרִי: 'וְהַבְּדִילָה הַפְּרָכָת'
שמות
כג, לג

לְכֶם בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקֹּדְשִׁים'. הַחֲצִיזוּנָה הָיְתָה פְּרוּפָה
מִן הַדְּרוֹם, וְהַפְּנִימִית מִן הַצָּפוֹן. מְהֵלֵךְ בִּינְיָהֶן, עַד שְׁמַגִּיעַ
לְצָפוֹן. הִגִּיעַ לְצָפוֹן, הוֹפֵךְ פָּנָיו לְדְרוֹם, מְהֵלֵךְ לְשִׁמְאָלוֹ עִם
הַפְּרָכָת, עַד שֶׁהוּא מִגִּיעַ לְאֲרוֹן. הִגִּיעַ לְאֲרוֹן, נוֹתֵן אֶת הַמַּחֲתָה
בֵּין שְׁנֵי הַבַּיִתִּים. צָבַר אֶת הַקְּטָרֶת עַל גְּבִי הַגָּחָלִים, וְנָתַתְּמָלָא
כָּל הַבַּיִת כְּלוֹ עֶשֶׂן. יֵצֵא וּבֹא לוֹ בְּדֶרֶךְ בַּיִת כְּנִיסָתוֹ וּמִתְפַּלֵּל
תְּפִלָּה קְצָרָה בַּבַּיִת הַחֲצִיזוֹן, וְלֹא הָיָה מְאָרִיךְ בַּתְּפִלָּתוֹ, שֶׁלֹּא
לְהַבְעִית אֶת יִשְׂרָאֵל.

ב מִשְׁנֵטֶל הָאֲרוֹן – אָבֵן הָיְתָה שָׁם מִימֹת הַנְּבִיאִים הָרִאשׁוֹנִים,
וְשִׁתָּיָה הָיְתָה נִקְרָאת, גְּבוּהָה מִן הָאָרֶץ שֶׁלֹּא אֶצְבָּעוֹת, וְעָלֶיהָ
הָיָה נוֹתֵן.

(Mishna Yoma 5:1-2)

Q. Discuss the relationship between that which is described in this passage and presumed historical reality. Identify and discuss **five** different features in this passage that are typical of Rabbinic Hebrew. In your list, you may cite the absence of a typical Biblical Hebrew feature.

(TURN OVER)

SECTION B (Modern Hebrew)

6 Translate the following unseen **Modern Hebrew** passage into **English**, and answer the questions given below the text [20 marks]

התשוקה לאי תשוקה

תהליך מעניין ביותר קיים ברצון האנושי: מטרתו—להשיג את מושאו ובכך לכלות את עצמו. ברגע שמתעוררת תשוקה למשהו והדבר מושג, מיד מתחילה התשוקה להתפוגג. האדם משיג את מושא תשוקתו כדי להוריד ולכלות את המתח, את התשוקה. תהליך זה דומה לבעירה: מטרתה לאכל את החומר הבוהר ובכך היא אף מתכלה בעצמה. זו התקדמות שהיא למעשה נסיגה. התהליך חוזר חלילה, עד לסיים חיינו. מטרת הרצון היא היפוכו. מטרת המניעים—היפוכם. מטרת התשוקה היא אי התשוקה.

תהליך זה עומד כנראה בבסיס החוויה האנושית השכיחה כל כך בחיינו האישיים והחברתיים—השאיפה לשקט, לשלוה, לרגיעה, להורדת מתח, למנוחה, לנעימות, לשלום. זו חוויה עמוקה, שחלק לא מבוטל מתרבותנו—כולל פילוסופיות עתיקות וחדשות במערב ובמזרח—נשען עליה.

מי שתופס את מהות התשוקה כך—שמטרתה להוריד את המתח ולכלות את עצמה על ידי צריכת מושאה—חש מוזרות, חוסר היגיון, אי התאמה ואפילו 'היפוך' בתהליך זה. שכן, 'הגיוני' לצפות שהתשוקה, ככל שהיא מתפתחת, תמשיך ותתפתח ותשתוקק לעוד ועוד מושאים. התשוקות אמנם מתעוררות כל פעם מחדש למושאים שונים, אך משום מה מטרתן מוזרה—לכלות אח עצמן ולהגיע לרגיעה, לאיין את עצמן. משהו הפוך לציפיותינו קורה פה.

תנועת התשוקה לאי תשוקה מקבילה לתהליך החיים לקראת המוות. התשוקה מקבילה לחיים. התשוקה שואפת למימושה, כפי שהחיים שואפים למימושם. אך ככל שהיא מתממשת היא מתכלה, כפי שהחיים כלים ככל שהם מתממשים. שוב, יש מוזרות בתהליך 'היפוך' זה המטלטלת את ההיגיון האנושי. שכן, ניתן לצפות שככל שהחיים מתממשים, הם יתכלו פחות.

Adapted from *Kemo Kelim Shluyim* (Jerusalem: Academon, 2005), p. 216.

א כתבו במילים שלכם את הרעיון המרכזי של הקטע.

ב מה דעתכם על רעיון זה והאם ניתן להפיק תועלת ממנו? אם כן, מהי? אם לא, למה?

7 Write a **200-250 word** composition in **Modern Hebrew** on **one** of the three topics given below [20 marks]

א הגיבו לשיחה הבאה בין מיכאל ששר (מ"ש) לחיים כהן (ח"כ) בעניין הזהות היהודית:
מ"ש: "מאז שחדלת לקיים מצוות לא דרכה רגלך בבית כנסת?" ח"כ: "בכל פעם שאני בחוץ לארץ אני הולך לבית הכנסת. מ"ש: "מדוע?" ח"כ: "מפני שכדי להיות יהודי בחוץ לארץ עליך ללכת לבית הכנסת, להזדהות עם הקהילה היהודית המתקבצת בו. פה בארץ, כדי להיות יהודי אינך צריך ללכת לבית הכנסת."

ב "אין דבר כזה 'אלטרואיזם'—בכל פעולה של בן אדם יש מידה של אנוכיות או עניין עצמי".
האם אתם מסכימים? נמקו.

ג "דמגוגים בראשית דרכם ועריצים באחריתה"—האם המגמה ההמונאית (פופוליסטית) הניכרת במדינות רבות כיום מסמנת את סוף הדמוקרטיה? הסבירו.

(TURN OVER)

8 Translate the following **seen** Modern Hebrew passage into English, and answer the questions given below the text [20 marks]

הלשון והרקע הלשוני של מגילת ישעיהו: הבעיה והדרך לפתרונה

בשלהי שנת 1947, בפרוס מלחמת-השחרור, החלו רווחות בקרב אנשי המדע בארץ-ישראל השמועות הראשונות על דבר תגלית יחידה-במינה של כתבים שונים, שיוחסו לסוף ימי הבית השני. מקץ שנה וחצי בערך, עם שוך סערת הקרבות, נתברר כי אמנם נמצאו במערה בקרבת ים-המלח כתבים שונים, וביניהם מגילה שלמה של ספר ישעיהו על כל שישים ושישה הפרקים שבו (מגילת ישעיהו כ"א).... מציאת המגילות האלה... היא מן-הסתם המציאה החשובה ביותר מכל המציאות, שיש להן שייכות-מישרים לחקר המקרא, לחקר הלשון העברית, לתולדות ישראל ולמקצועות-מצר אחרים של המדעים האלה.

...כתב-היד הקדום ביותר של המקרא כולו, שזמנו רשום בתוכו, הריהו משנת 1008 או 1009 לסה"נ.... הווה אומר: קרוב לאלף שנים חוצצות בין כתב-היד הנ"ל לבין המגילות שלנו, המיוחסות לפי הדעה המקובלת למאות האחרונות שלפני סה"נ.... לא ייפלא אפוא, אם בשיכרון-ההתלהבות הראשון נדמה היה, כי נתגלה טופס קדום הרבה יותר מן הטיפוס המסורתי. והן ברור היה מיד, שאף-על-פי שאין להפריז בחשיבות השוני שבין נוסח ישעיהו שבמגילות הגנוזות, מגילה א', לבין הנוסח המסורתי (אדרבה, הקרבה בינו לבין נוסח הטופס המסורתי הפתיע את כל אנשי-המדע), הרי בכל הנוגע ללשון, השוני ניכר למדי.

...דומה אני, כי בדיקה בלשנית כוללת של המגילה... עשויה להוכיח, שטופס זה מייצג טיפוס מאוחר יותר מן הטופס המסורתי, וכפי שיתברר להלן—בשוני מבחינת הלשון משקף הוא את הלשון העברית והארמית המדוברת במאות האחרונות של הבית השני. הווה אומר: מותר להניח, שמגילת ישעיהו כ"א (או קודמיו) מתייחסת על טופס שהוא זהה (או קרוב) לטופס המסורתי, אך בשום פנים אין להניח את ההיפך מזה, היינו שהטופס המסורתי מוצאו מטיפוס מעין מגילת ישעיהו כ"א א.

Y. Kutscher, *HaLashon vahaReqa' haLshoni shel Megilat Yisha'yahu haShlema miMegilot Yam haMelaḥ*. Jerusalem: Magnes, 1959, pp. 3–4.

א מה ניתן ללמוד על **נוסחו** של ספר ישעיהו כפי שהוא משתקף במגילת ישעיהו כ"א א מקומראן ובטופס המסורתי?

ב מה טיבה **הלשוני** של מגילת ישעיהו כ"א א בהשוואה לטופס המסורתי?

9 Translate the following **seen** Modern Hebrew passage into English, and answer the questions given below the text [20 marks]

מתוך: סיפור על נהג אוטובוס שרצה להיות אלוהים, מאת אתגר קרת
לאדי הייתה מחלה, מחלה שבגללה החמיץ כבר די הרבה דברים בחיים. היא לא הייתה מסוג המחלות שמתנפחים לך הפוליפים או משהו, אבל היא בכל זאת עשתה לאדי כבר הרבה מאוד נזק. המחלה הזאת גרמה לו תמיד לישון עשר דקות יותר מדי, ושום שעון מעורר לא יכול היה עליה. בגללה גם היה מאחר תמיד לעבודה ב'ביס-טרו', בגללה ובגלל הנהג שלנו, זה שהיה מעדיף תמיד את טובת החברה על פני חיזוקים חיוביים ברמת הפרס. רק שהפעם, מכיוון שהיה מדובר באושר, החליט אדי לנצח את המחלה ובמקום לישון בצהריים, להישאר ער ולראות טלוויזיה. ליתר ביטחון הוא אפילו שם לעצמו כרתק, לא שעון אחד, שלושה, ועוד הזמין בטלפון השכמה. אבל המחלה הזאת הייתה חשוכת מרפא ואדי נרדם כמו תינוק מול ערוץ הילדים, והתעורר מזיע כולו לתוך צווחה מחרישת אוזניים של טריליון-מיליון שעונים, עשר דקות יותר מדי מאוחר. אדי יצא לרחוב בבגדים שאתם ישן והתחיל לרוץ לכיוון תחנת האוטובוס.

Adapted from *Kemo Kelim Shluvim* (Jerusalem: Academon, 2005), pp. 51–52.

א סגנונו של אתגר קרת מתאפיין בערבוב של עברית מדוברת עם עברית גבוהה. מצאו במובאה לעיל דוגמאות לשני המשלבים והסבירו את המשמעות של כל דוגמה במלים שלכם.

ב הסבירו את המלים "הנהג שלנו, זה שהיה מעדיף תמיד את טובת החברה על פני חיזוקים חיוביים ברמת הפרס" בהקשר הרחב של הסיפור, כולל הכותרת?

END OF PAPER